

Logos

Organ för
Föreningen Logos i Österbotten rf
Årgång 3 • nr 2
Augusti 2005

*Skörden är stor,
men arbetarna är få.
Be därför skördens Herre
att han sänder ut arbetare till sin skörd.*

Matt 9:37–38

Predika ordet! 2 • De urgamla stigarna 3–4 •
Väckelserörelserna i 1800-talets Esse 5–8 •
Lars Levi Laestadius' teologi 9 •
När är en människa omvänd? 10–13 • Notiser 4, 13 •
Böcker 14–15 • Lutherpredikan 15 • Verksamhetsinformation 16

Predika ordet!

Tjänsten som förkunnare är den viktigaste och mest grundläggande tjänsten som Gud har instiftat. Det är rätt att säga så utan att för den skull yttra något förklenande om andra tjänster i Guds rike.

Med dessa ord börjar Aksel Valen-Sendstad sin bok "Från förkunnarens studiekammare". Han berör i några kapitel tjänsten som förkunnare och tar upp många viktiga lärdomar. Det är viktigt för förkunnare att tänka igenom sitt uppdrag, inte bara i studiekammaren utan också tillsammans bröder emellan.

När det gäller tjänsten som förkunnare är det inte den yttre ordningen som är väsentlig, ifall det sker i en organisation, frikyrka eller folkkyrka. Det väsentliga är att kallet och tjänsten utförs enligt Guds instiftelse. Det är ingen frivillig sak, utan en plikt, att en församling som bekänner sig till Guds Ords lära kallar någon till Ordets tjänst. Om det andliga ståndet kan vi läsa i bekenntesskrifterna, "att ingen utan vederbörlig kallelse bör i kyrkan predika offentligen eller förvalta sakramenten." (CA XIV)

Förkunnelsen är en nådegåva och målet med tjänsten är att Guds Ande skall få verka tron och trons frukter hos åhörarna. Detta är också den största skillnaden mellan kristen förkunnelse och övriga tal. Därför blir det en viktig fråga om predikanten verkligen står i Herrens tjänst – en fråga som gäller det egna hjärtats förhållande till Gud.

Författaren tar också upp den andliga utarmningsprocess som griper tag i förkunnaren efter några år i tjänsten. Brist på initiativ, man orkar inte fördjupa sig i predikostoffet, man når inte så djupt, bönen och bibelläsningen går på tomgång. Man blir missmodig och känner sig otillräcklig.

Det är oerhört viktigt att förkunnarna kan samtala kring dessa frågor. Här behöver man inte skämmas. Det finns knappast någon predikant som inte har "kört in i väggen". Därför skall vi inte vara sena att omtala våra

problem för varandra. Vi skall inte bära på tunga bördor ensamma när det finns de som kan hjälpa oss att bli av med dem.

När det gäller speciella förkunnarsynder ger författaren rådet att predikan måste vara förberedd. En fråga vi skall ställa oss är om vi predikar för ofta och för dåligt, medan vi borde predika mera sällan och bättre. Faran med att predika för ofta blir att man börjar predika om Guds ord i stället för att predika Guds Ord. Men det finns också en fara med väl förberedda predikningar: man vill göra predikan aktuell och populär. Man blir då lätt förblindad av aktualitetstyrannen och har svårt att utgå från Bibelns budskap.

Men det finns förlåtelse för förkunnarens synder. Därför får vi lägga bort synder och bördor och frimodigt fortsätta att predika det tveeggade Ordet, lag och evangelium.

När vi har berört förkunnarsynder skall vi inte gå förbi en åhörarsynd, nämligen att man försummar att stöda förkunnaren och be för honom. Det är synd om förkunnarna känner sig ensamma i sin tjänst. Har man gått i bön för en broder så har man också frimodighet att samtala med honom om man tycker att något lämnade oklart i predikan, men också att visa tacksamhet till Gud för Ordet man fått.

Predika ordet, träd fram i tid och otid, bestraffa, tillrättavisa och förmana, med allt tålmod och all undervisning. (2 Tim. 4:2)

ROGER PETTERSSON

Logos – organ för Föreningen Logos i Österbotten rf. Redaktion: Klas-Erik Isaksson, John Lasén, Roger Pettersson, Ralf Sandberg och Ola Österbacka. Ansvarig utgivare: Klas-Erik Isaksson. Layout: Ola Österbacka. ISSN 1459-3378.

Material och diskussionsinlägg sänds helst via e-post till ola@ofsystem.fi eller per post till Skolhusgatan 11 A 9, 65100 VASA.

Tidningen sänds till dem som stött föreningen eller meddelat intresse. Gåvor för spridningen betalas till bankkonto 497028-241584 (Finland) och i Sverige till plusgirokonto 407 99 53-8.

Pärmbild: Ola Österbacka.
Tryck: Multiprint, Vasa.

De urgamla stigarna

Förkortad version av Ola Österbackas predikan i
Kortjärvi bönehus på Kortjärvidagen 30.7.2005.

SVANTE ÖSTERBACKA

JAG FICK FÖRRA VECKAN i min ägo en gammal bibel tryckt år 1800. Det står bl a: "Matts Johansson Bodbacka tillhörig 1822", "Johan Andersson 1846" och "Anders Johansson Österbacka 1856" (det var min farfars farfar). Jag fick också en annan bok, ett mycket slitet Nya testamente, där många sidor fattas i början och i slutet. Det finns mycket anteckningar innanför pärmarna. På en av sidorna finns ett handskrivet citat från Upp 22:14:

Salige äro de som hålla hans bud, på deras magt skal wara i lifsens trä, och ingå genom portarne i staden. Ty utan til äro hundar, och trollkarlar, och bolare, och mandråpare, och afgudadyrkare, och alla de som älska och göra lögnen. Skrifwit af Johan Johansson Sandvik första söndagen i fastlags om morgonen år 1849.

Den gammaltestamentliga texten för i morgon, 11:e söndagen efter pingst, kallelsens söndag, passar bra in i detta sammanhang:

Så säger HERREN: "Ställ er vid vägarna och spana, fråga efter de urgamla stigarna. Fråga efter den goda vägen och vandra på den, så skall ni finna ro för era själar." Men de svarade: "Vi vill inte vandra på den." När jag satte vaktare över er och sade: "Lyssna till ljudet från hornet", svarade de: "Vi vill inte lyssna." Hör därför, ni hednafolk, lägg noga märke till, du menighet, vad som sker bland dem. Hör du jord: Se, jag skall låta olycka drabba detta folk, frukten av deras tankar, eftersom de inte har lyssnat på mina ord utan har förkastat min lag. Jer 6:16–19

Vi behöver inte se och höra så mycket vad som sker runt oss för att förstå att det är stort allvar. Det fanns en insändare i Vasabladet nyligen, som varnade vårt folk: O land, land, land, hör Herrens ord!

Hur hanteras Guds tio bud i dag?

VI SKULLE HA MYCKET att säga om söndagsöppet i butikerna, om äktenskapsmoralen, om horandet på Internet och framför teven, om jakten

Predikant Teodor Nygård predikar i Kortjärvi bönehus i början av 1960-talet. Ännu på den tiden var bönehuset i det närmaste fullsatt var gång det var "fest".

efter ägodelar med tvivelaktiga metoder. Men hur skulle Johan Johansson Sandvik ha bedömt det andliga läget i vår by? Han, som på söndag morgon, första söndagen i fastan, satt och läste sitt Nya testamente och fann de allvarliga orden om att hålla Guds bud. Han hade funnit varningarna för att hamna utanför stadens portar en dag, den stad där inget orent ska finnas, det ställe som vi kallar himlen. Han hade helvetets verklighet mycket nära, för han såg sin synd och sin orenhet. Han levde före den evangeliska väckelsens och Sionsharpans tid, i en tid då kristendomen präglades av stort allvar, men genom Bibelns undervisning visste han den enda vägen till himlen.

HUR SER DIN BIBEL UT? Är den nött som Johan Johansson Sandviks NT och Matts Johansson Bodbackas och Anders Johansson Österbackas tjocka bibel? Eller står den på hyllan?

Vet du, din plats i himlen eller utanför i helvetet kan hänga på hur du hanterar den boken! "Står Ordet på min hylla och ej begagnas där, då må jag själv mig skylla, om jag ej salig är."

Hur är det med husandakterna i ditt hus? Hur mycket vägledning om

vägen till himlen ger du dina barn? Ett centralt tema i söndagsskolan var förr: "Hur ska jag komma till himlen?" Är den frågan lika viktig i dag? Hur mycket läser du och sjunger du om Jesus för dina barn?

TROTS ATT DE FLESTA inte verkar bry sig tror jag att de flesta av de människor vi möter, säkerligen också av dem som bor i den här byn, går med en stor ängslan och oro i dag. Förr visste man, att den viktiga frågan löd: "Hur ska jag bli salig?" Idag vet man knappast vad man ska fråga. Förvirringen är stor.

Och också du som tycker att du läser din bibel med flit och går i kyrkan regelbundet vet nog att din egen fromhet inte håller. För den är befläckad av Adams synd. Allt vårt eget, också vår bästa fromhet, är besmittad av synd. Men sånt är inte pop att tala om idag. Ändå är det en verklighet.

I dag tycks djävulen gå omkring mer rasande än förr. Han vet att hans tid är kort. Det skrivs böcker som påstår att Bibeln ljuger – så gör t ex den populära "Da Vinci-koden". Den boken är rena bedrägeriet. Det finns andra böcker som lindar in lögnen bättre. En som Gardells bok "Om Gud",

eller som många andra böcker där lärda teologer påstår att det inte finns något helvete, eller ens någon profetia om Jesus i GT. Så gör också Bibel 2000. Ta dig till vara! Du ska inte äta mat med gift i, inte heller äta andlig mat där det finns inblandat gift.

Den evangelisk-lutherska kyrkans fyraårsberättelse talar om att det numera är bara var tredje finländare som tror på Gud enligt den kristna trosläran. Kanske finns det mer än en tredjedel i den här byn, där fädernas tro har varit så stark. Eller är det så, att två av tre som vi möter är på väg rakt mot helvetet? Inte är väl du en av dem? Bara var femte tror att det finns en dubbel utgång, där människorna i den yttersta domen delas upp i två hopar: de saliga och de fördömda. Tron har skalats bort med försåtliga medel.

Visst är det bedrövligt. Vissst har du och jag orsak att skämmas och framför allt: att vända om. Och du ska veta, att det inte är för sent. *"I dag, om ni får höra hans röst, må ni inte förhärda era hjärtan."*

"STÄLL ER VID VÄGARNÄ och spana, fråga efter de urgamla stigarna. Fråga efter den goda vägen och vandra på den." Svarar du då: *"Jag vill inte vandra på den."*

Jeremia hade ett tungt liv. Han måste förkunna dom över ett obotfärdigt folk, som inte ville lyssna på honom. Och han såg vad som skulle följa: olycka. Den kom. Han måste själv uppleva Jerusalems jämmerliga förstörelse år 586 f Kr. Det var frukten av deras tankar, eftersom de inte lyssnade.

Insändaren i Vasabladet är inne på samma linje: det kommer olyckor. Hur hanterar vi det faktum, att naturkatastroferna blir allt värre?

TILL DEN GODA VÄGEN hör framför allt tröst. Du behöver inte vändas och vara rädd! Du ska inte komma undan olyckor och svårigheter, men det går igenom när Jesus är med! Efter Jerusalems förstörelse fick Jeremia se, att Herrens nåd är var morgon ny. Det vittnar han själv om, mitt i Klagovisorna (3:22).

Jag minns vad Nygårds Viking sade en gång om kriget: *"Under vinterkriget samlades folk i kyrkorna och bad till Gud. Och Herren hjälpte. Under fortsättningskriget satte man sitt hopp till Hitler. Hur gick det då?"*

Det är här som det viktiga finns: Hos Herren finns nåd. Och han finns i Ordet, när du läser det, sjunger det, lyssnar till det i predikan, samtalar om det med dina vänner. Det finns inget viktigare: *"Sök först Guds rike och hans rättfärdighet!"*

Vilken är då vägen till himlen? Tänk på kopparormen! Läs Joh 3:14–18. Korset har rests som en fullbordad av ordet om kopparormen. Där har allt fullbordats. Straffet för din och min skuld har lagts på Guds offerlamm, och nu förkunnas för världen: *"Så finns nu ingen fördömmelse för den som är i Kristus Jesus."*

Jesus tog på sig världens synd och i stället gav han oss sin helighet. Den heligheten fick du på ett synligt sätt när du döptes. Då fick du klä dig i hans rättfärdighets fläckfria dräkt, den enda dräkt som kan bestå inför

Guds tron, när allt uppenbaras. Med den har du Jesus som din försvarare, men utan den är allt förlorat.

Dahlback Ture brukade i söndags-skolan återge en berättelse, som med åren blev bara kortare och kortare. Kärnan var:

Ett sällskap skulle ut och resa. Man frågade en pojke, om han inte var rädd att ge sig ut på resan. Men han svarade: *"Hä e så bra ti va bekant mä Jesus."*

Där är kärnan! Jesus säger: *"Den som kommer till mig ska jag sannerligen inte kasta ut."* – *"Jag ger dem evigt liv, och de skall aldrig någonsin förgås, och ingen ska rycka dem ur min Faders hand."*

HUR KAN NÅGON HA DET SÅ BRA? Så får du och jag ha det för Lammets skull, för blodets skull. Det gäller nämligen alla som håller sig till Jesus. Var och en som är bekant med Jesus ska vara trygg. T o m fast vi skulle förföljas och dödas för vår tro, som det sker med många ännu dag.

Livet kan de inte ta ifrån oss, livet, som är gemenskapen med Jesus. Den rättfärdighets dräkt som vi fick när vi döptes, är tecknet på att vi får vara tillsammans med Jesus. Och det är välsignat att vara bekant med honom, som är Domaren.

*För blodets skull, o Jesus,
låt även mig en gång
i denna frälsta skara
få sjunga Lammets sång.
Amen.*

OLA ÖSTERBACKA

Notiser

Stortstöd för dömda präster

Stödförening för evangelisk-luthersk gemenskap rf. startade i juni en namninsamling till förmån för prästerna Juhana Pohjola och Sakari Korpinen. Information om bakgrunden till namninsamlingen finns i Logos-mappen: <http://www.logosmappen.net/pk/>. Det gäller bl.a. händelsen när biskop Huovinen deltog i en mäsas som ordnades av Luther-sälltiö (se Logos nr 3/2004). Uppropet,

som nästan 800 personer har under-tecknat, lyder:

Vi vill uttrycka vår solidaritet med pastorerna Juhana Pohjola och Sakari Korpinen, som har blivit dömda till tidsbestämd avstängning från utövandet av prästämbetet. De har handlat ansvarsfullt som kristna präster enligt sin övertygelse. De har varit angelägna om att samförstånd och enhet i tron skall präglade dem som tillsammans firar den heliga Nattoarden.

Vi beklagar att fallen Pohjola och Korpinen har avgjorts endast genom administrativa åtgärder. De andliga problemen som föreligger måste lösas med

samtal och gemensam hörsamhet för Guds Ord och Kyrkans beaktelse.

Av dem som skrivit under är drygt 600 från Finland, varav en femtedel är svenskspråkiga. Drygt 40 personer från Sverige, likaså från Norge. Från USA har ungefär 50 skrivit på, drygt 20 från Tyskland, 6 från Kanada och några enstaka från övriga länder, största delen av dessa är teologer.

Av dem som skrivit på är ungefär 170 personer präster, teologer eller predikanter. Omkring 50 präster och 25 övriga teologer från Finland har skrivit på.

RP

Väckelserörelserna i 1800-talets Esse

Denna uppsats bygger på Roger Petterssons pro gradu-avhandling 2003. Den har en stor aktualitet, inte minst med tanke på aktuella e-postdiskussioner (se s 10f).

Bilder: Per-Erik Pettersson.

1800-talet var väckelserörelsernas århundrade i Finland. Pietismen drog fram genom landet under århundradets första hälft. När den var som starkast uppstod i Lappland laestadianismen och i södra Finland den evangeliska rörelsen. Alla dessa rörelser nådde även Esse. Esse församling har aldrig varit någon stor församling. Den blev kapellförsamling under Pedersöre år 1732. År 1870 var medlemsantalet 2251, varav 1570 var över 15 år.

Arvet från 1700-talets separatistiska radikalpietism

När vi studerar 1800-talets väckelser i Esse är det skäl att ha händelserna från hundra år tidigare i minnet. Innan de stora folkväckelserna på 1800-talet drog nämligen under 1700-talet en våg av radikalpietism över Norden och även Finland berördes. Företrädarna för denna riktning i Finland var framförallt bröderna Jakob och Erik Eriksson. Dessa två fick anhängare främst från Karleby- och Pedersöretrakten. Radikalpietisterna satte sig upp mot kyrkan som institution och klassades därför som separatister. Denna form av separatism blev mycket stark just i Esse.

En kort tid efter att Erikssönerna hade blivit landsförvisade uppstod år 1738 en rörelse kring skepparen Matts Rönnqvist i Esse kapellförsamling. Kapellanen Abraham Achrenius uppträdde till en början som separatismens motståndare, vilket kom fram i hans predikningar. Achrenius betonade också tidigt vikten av en ordentlig barnundervisning i hemmen

och av att man höll husandakter. Han började även noggrant förbereda ungdomarna för deras första nattvardsgång. Men med sina ansträngningar kom han indirekt att gynna separatisterna. Alla som genom honom blev väckta vände sig efter en tid till separatismen och började betrakta kyrkan som Uppenbarelsebokens Babel.

En avgörande vändpunkt för Achrenius själv inträffade när Matts Rönnqvist dog hösten 1739 och hans far framförde en önskan om att Achrenius skulle förrätta jordfästningen. Efter denna händelse började Achrenius studera och utarbeta en uttydning av Uppenbarelseboken. Under en predikan på trettondagen 1740 utlade han sitt budskap med sådan iver att han kom i extas, vilket berörde åhörarna mycket starkt.

Det blev väckelse i Esse och väckelsen nådde sin höjdpunkt tredjedag

pingst år 1840, då Achrenius hoppade i predikstolen och ropade bl.a.: "Herre Jesus, förskräck de ogudaktiga hjärtan." Folket flydde ut ur kyrkan och de väckta började därefter ha möten i prästgården under Achrenius ledning.

Dessa väckta bildade därmed en egen församling, kallad Sions församling. Medlemmarna i denna hade en mycket god kontakt med separatisterna.

I oktober 1740 blev Achrenius ställd inför domkapitlet i Åbo. Medan han var borta började väckelsen och Sions församling under fänrik Gisselkors' ledning anta nya former. När Achrenius återvände julen 1740 blev det uppenbart för honom att hans Sions församling hade fått en annan inriktning. Anhängarna betonade egna syner framom bibelordet.

Sommaren 1741 flyttade Achrenius till Sverige. När klagomålen rörande väckelsen nådde domkapitlet förordnade man en preliminär undersökning. Denna gav vid handen att det fanns 77 separatister. De flesta kom från Esse men några kom också från Pedersöre moderförsamling. Endast ett fåtal förblev separatister en längre tid.

Den separatistiska väckelsen i Esse var förhållandevis omfattande. Hela församlingen hade kommit i kontakt med Achrenius' predikan, och en sådan predikan lämnade knappast någon oberörd. Att esseborna hade upplevt denna väckelse kan mycket väl ha varit en bidragande orsak till att även 1800-talets väckelser fick så många anhängare i församlingen. De sedliga kraven som Achrenius förkunnade kom starkt fram särskilt i pietismen.

Den pietistiska väckelsens tid

Den pietistiska väckelsen upplevde sin blomstringstid i svenska Östergotten under 1830- och 1840-talet. Genomgående för pietismen i Östergotten var att den främst uppbars av ett flertal unga och obefordrade präster.

Minnesvård vid Esse kyrka.

Pietismen kan ses som en reaktion mot den sorglöshet som var förhärskande i upplysningstidens fromhetsliv. Men den var också en protest mot kyrkans ordning som ofta hade sina förespråkare bland kyrkoherdar och prostar. Denna konflikt utmynnade år 1838 i att ett flertal pietistpräster och åhörare blev ställda till svars vid Kalajoki och Nykarleby tingsrätt för att de hade deltagit i olovliga sammankomster.

Författaren Zacharias Topelius från Nykarleby skriver i sitt bokslut för år 1838 följande om pietismen:

Det är en underlig tid, denna vår tid, en tid af oro och öfvergång under hvilken oftare än någonsin förr den materiella och den andliga principen gösa upp öfver sina bräddar och fiendtligt korsa hvarandra. Pietismen, d.v.s. den återvaknade andliga principen i sin första excentriska svängning åt svärmeriet, är ett tidens tecken af yttersta vigt och intresse. Måhända är det den förbehållet att ingjuta ny lifskraft i den af oro och rastlös sträfoan utmattade Christenhetens ådror, och försonande uppträda som medlare mellan tidens materiella riktning och dessa lifvets ädlaste syften som man länge förbisett.

Pietismen fick ett starkt fäste i

Esse. Men när den evangeliska rörelsen och laestadianismen kom till Esse gick många pietister över till dessa. Vi skall nu stanna inför detta faktum och skall se om det finns någon förklaring i skillnaden mellan betoningen av bättring och frälsningsvisshet.

Pietismens lära och liv

De pietistiska prästerna betonade starkt bättringens nödvändighet. Denna bättringspredikan ställde åhörarna inför frågan: "Vem vill du tjäna?" Sedan utmålades människans sonliga tillstånd utan Gud och den salighet som står henne till buds om hon ödmjukar sig under Guds mäktiga hand.

De väcktas trosuppfattning i Esse är intressant. Adjunkt Johan Julius Häggman var mycket uppskattad av pietisterna. Hans medelväg mellan Hedberg och de strängare pietisterna är tydligen den som gjorde ett bestående intryck hos åhörarna.

Häggman predikade på ett sätt som övertygade åhörarna, eftersom det märktes att han trodde vad han talade. Under Häggmans tid började de väckta ordna sammankomster i byarna. Kajsa Lena Punsar som besökte dessa under sin tidiga ungdom ger en klar beskrivning av hur de gick till.

Sammankomsterna hölls på söndag eftermiddag och man sjöng psalmer. Häggman läste ur Björkqvists postilla (Trones öfning till Saligheten) och talade sedan över det lästa. Efteråt samtalade man, varvid man särskilt beklagade sig över sitt fördärv.

Punsar berättar att Häggman var sträng då det behövdes men mot den botfärdige var han mild. Om Häggmans stränghet berättar Johan Rådmans att man hade frågat honom om han ansåg det tillbörligt att makarna grälade i hemmet. På denna fråga hade Häggman svarat: "Nej, nej, utan helgelse får ingen se Herren, inte får det vara så."

Den pietistiska väckelsen i Esse omfattade en stor del av befolkningen. I en jämförelse med väckelser på andra orter kan man se vissa gemensamma drag som är typiska för pietismen. Ingvar Dahlbacka påstår nämligen att den pietistiska väckelsen fick karaktären av ett massfenomen på de

orter där väckelsen var omfattande. De beteendemönster som väckelsens ledare förespråkade följdes av anhängarna. Man klädde sig på samma enkla sätt, man läste endast sådan andaktslitteratur som väckelseledarna godkände och i sin själavård anlätade man bara präster som var "väckta". Beteendemönstret bland de väckta i Esse skilde sig inte märkbart från situationen på andra orter.

Pietisterna sadlar om

Ingvar Dahlbacka tar i sin avhandling om den evangeliska rörelsen upp frågan om varför de som tillhörde pietismen så ofta anammade den evangeliska förkunnelsen när de hörde den. Han slår fast att det är fråga om den relativt allmänna företeelsen, att en mera lagiskt betonad fromhet får ge vika för en mer evangelisk sådan.

Helge Nyman diskuterar också denna fråga i sin doktorsavhandling Den bidande tron. Han bemöter i boken den kritik som riktats mot pietistledaren Paavo Ruotsalainen angående hans syn på frälsningsvisshet. Nyman påstår att frågan inte var så relevant för Ruotsalainen som man låtit påskina, men att han bestämt avvisar en frälsningsvisshet som vittnar om människans egna religiösa intressen. Men däremot förespråkar han en visshet, som betyder att människan i tro hänger fast vid Gud. Frälsningsvissheten blir en övertygelse om att Gud kommit människan nära och leder henne på korsets väg. Man bidar i tron på Guds kraft snarare än känner sig viss om frälsning.

Visst är Nymans argument tunga, men ändå ger de inget direkt svar på frågan varför pietister blev evangeliska eller laestadianer. Människorna i fråga kände av allt att döma ingen frälsningsvisshet som pietister vilket gjorde att de sökte sig till andra rörelser, i Esse blev pietisterna framförallt laestadianer.

Laestadianismen når Esse

I Karesuando, Sveriges nordligaste församling, uppstod under vårvin- tern 1846 en väckelse kring Lars Levi Laestadius' predikstol. Väckelsen tilltog snabbt i styrka och spred sig inom några år till närliggande socknar i Sverige, Finland och Norge. Där

På korset som är rest på Häggmans grav står: "Kapellänen Johan Julius Häggman Född 1/3 1823. Död 6/8 1856. Upp. 14:13."

Punsar gamla bönehus.

väckelsen drog fram kunde man se hur absolut nykterhet ersatte supandet, hur allt fler började läsa böcker, hur rättegångar blev sällsynta och hur de som hade gjort fel försökte gottgöra sina felsteg.

På det andliga området var kännetecknen främst fröjderörelser och att människorna offentligt bekände sina synder. Den tilltagande iveren att omvända andra var en följd av läran om "det andliga prästerskapet" och blev ett fenomen som bidrog till utbredandet av väckelsen. Kort sagt innebar läran om "det andliga prästerskapet" att den som hade fått sina egna synder förlåtna var en Guds präst och kunde med en av Gud given fullmakt förkunna syndernas förlåtelse för andra.

Av bevarat källmaterial kan man dra den slutsatsen att laestadianismen kom till Ytterse i början av 1870-talet. Då besökte Matts Kykyr sina släktingar vid Punsar och han hade med sig predikanten Anders Varg. Kajsa Lena Punsar berättar att större delen av dem som hade samlats till pietisternas sammankomster i Punsar slöt sig till den laestadianska rörelsen, och rörelsen fick snabbt relativt många anhängare både bland yngre och äldre.

Johan Rådmans (född 1858) berättar att predikanternas besök ledde till att man samlades i hemmen för att läsa Luthers huspostilla och "söka efter sanningen". De som nåddes av den laestadianska förkunnelsen ville försäkra sig om att den inte stred

emot Luthers lära. Liksom i övriga svenska Österbotten ville laestadianerna i Esse hålla fast vid kyrkans bekännelse och man värdesatte Luthers skrifter.

I ett kyrkorådsprotokoll från mars 1874 klagade man ändå över att "vil-li-usko läran redan en längre tid drivit en ej allenast mot Guds ord stridande, utan äfven dum och orimlig lära". Detta utlåtande vittnar om den negativa inställning kyrkans män i allmänhet hade till laestadianismen. Laestadianismen betraktades vid denna tid som en kyrkofientlig sekt. När man efter en tid insåg att rörelsen inte hade för avsikt att bryta med kyrkan blev inställningen något mildare bland prästerskapet.

Varför blev pietister laestadianer?

Det är vår i början av 1870-talet. Kajsa Lena Punsar har varit ner till ån för att skölja blöjor. På vägen hem går hon in till Punsars gården. Hon är vän med Maj Lis, dottern i huset. Då Kajsa Lena stiger in frågar Maj Lis: "Nå Kajsa Lena, orkar du tro dina synder förlåtna?" Hon svarar: "Voi, voi, vad säger du, jag som har så mycket synder att jag inte vågar lyfta blicken från jorden." Nu blir Maj Lis osäker och går för att hämta storasyster Fia. När Fia kommer frågar hon av Kajsa Lena: "Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse?" Kajsa Lena svarar ja i enlighet med katekesen.

Fia fortsätter: "Vill du att jag förkunnar förlåtelsen åt dig?" På ett jakande svar predikar nu Fia att i Jesu namn och blod är alla synder förlåtna. I detta ögonblick föll hela hennes syndabörda av.

Denna berättelse är av sent datum, den är återgiven ungefär 125 år efter själva händelsen. Man kan inte dra några långtgående slutsatser utgående från berättelsen. Ändå framträder här ett fenomen som inte går att förneka, nämligen att Kajsa Lena Punsar som var pietist övergick till laestadianismen. Det var inte enbart Punsar som sadlade om från pietismen till laestadianismen också många andra yttersebor gjorde samma sak. Jag frågar mig vad det var som de fann i laestadianismen som de inte hade funnit i pietismen?

Laestadianismen uppkom inte som en reaktion mot pietismen, vilket innebär att förhållandet mellan dessa rörelser inte är lika tydlig som förhållandet mellan pietismen och den evangeliska rörelsen. Lars Levi Laestadius var liksom Paavo Ruotsalainen ytterst rädd för ett "löst evangelium". Han var rädd att människor skulle bli nådetjuvar och ta till sig evangeliet utan ånger och bekännelse. Laestadius betonade vikten av en rätt syndaånger och offentlig syndabekännelse men han hänvisade också ångrande syndare till Guds nådeslöften i allmänhet. När laestadianismen kom till Esse hade den fått en mer evangelisk framtoning under Johan Raattamaas ledning än den hade på Laestadius' tid.

Liksom hos pietismen betonades inte frälsningsvissheten inom laestadianismen. Istället betonades vikten av att göra bättring och tro evangelium. Enligt den laestadianska läran måste en opånyttfödd människa få omvändelsens nåd av Gud, vilket innebär att hon bekänner sin otro och får höra förlåtelsens vittnesbörd i kraft av Jesu blod. Även en troende människa behöver syndernas förlåtelse eftersom hon är en syndare som dagligen stapplar och faller. Laestadianismen liknade pietismen när den betonade kampen mot synden, men istället för att bida i tro framhölls nödvändigheten av bikten och tron på syndernas förlåtelse.

Det är svårt att få något klart svar då det gäller frågan varför pietisterna

blev laestadianer. Mycket tyder på att pietisterna i Ytteresse inte var helt nöjda med sin trosåskådning och att de var öppna för andra riktningar. I denna öppenhet tilltalades de mer av budskapet som laestadianerna förde med sig än av den evangeliska frälsningsvissheten.

Laestadianismen befäster sig ytterligare

Laestadianismen fick under 1870-talet fotfäste framförallt i Ytteresse. Rörelsens anhängare var ivriga att föra sitt budskap vidare. När kyrkoherde Sandelin jämför baptismen och laestadianismen i berättelsen inför prostevistationen år 1882 skriver han bl. a.: "Hihkuli-sekten visar större livaktighet i att skaffa sig proselyter." Han uppskattade att det fanns 50–60 personer som hade anslutit sig till laestadianismen. Ändå var han lite osäker på antalet eftersom de besökte kyrkan och begagnade nådemedlen som alla andra.

Rådmans säger också att "under loppet av 1880-talet slöto sig småningom allt flera personer till rörelsen." Predikant Henrik Lahtis ankomst till Esse och Jakob Hannilas besök var viktiga faktorer i väckelsen. Johan Rådmans återger en episod från denna tid:

Johan Kattilakoski, som var en känd, stadigt byggd slagsbult och som t.o.m. stått emot Isotalonantti på Gamlakarleby marknad, var en gång på besök hos släktingar i Bäckby i Ytteresse. Därvid besöktes denna by av den laestadianska predikanten Henrik Lahti, som ett tiotal år var färgare i Esse. På de ogudaktiga Bäckbybornas tillrådan slog han Lahti på gården utanför mötesstugan. Därav fick han sådana samvetsqual att han t.o.m. började besöka kyrkan i stället för att såsom tidigare under kyrktiden sitta och dricka öl på gästgiveriet. Men frid fick han ej. På hemvägen från kyrkan jämrade han sig i sin syndanöd. Så skickade han bud på Lahti att han skulle komma och predika. Denne var emellertid rädd att den kända slagsbulten skulle ha ställt ut något försåt för honom. Slutligen reste han dock. Så försonades de och Johan Kattilakoski fick frid och reste sedan omkring och förliktes och gott-

Bilderna är från Föreningen Logos årsfest på Kristi himmelsfärdsdag den 5 maj 2005. Gästande talare från Sverige var Jan Johansson från Vindeln. Roger Pettersson höll det föredrag om Lars Levi Laestadius' teologi som i förkortad form återges på nästa sida. Bilden upptill är från gudstjänsten som inledde festen, då Jan Johansson predikade. Den nedre bilden visar en spontant hopsatt manskör som sjöng tre sånger med Juhani Martikainen som ledare och sångarrangör.

Tema för årsfesten var binde- och lösenyckeln. Peter Johansson och Ola Österbacka var andra talare på festen.

gjorde för sina tidigare ogärningar. Samtidigt blev även hans bror, också han en känd slagsbult, omvänd och likaså deras husfolk.

I medlet av 1890-talet började splittringstendenser synas inom den laestadianska väckelserörelsen. Omkring år 1898 utgick två riktningar ur rörelsen, de "nyväckta" och de "förstfödda". Huvudriktningen kallades för "gammallaestadianismen". Laestadianerna i Esse förblev "gammallaestadianer" men berördes av nyväckelsen genom Jakob Hannilas förkunnelse. Hannila hade under en resa till Kittilä i norra Finland kommit i kontakt med den nya väckelsen och efter hemkomsten till Karleby blev hans åhörare mer straffade och förmanade än tidigare. Denna förändring hos Hannila, nämligen att han började predika bättring för de redan troende, ledde till att han utelöstes ur den laestadianska kretsen.

Erik Wentin fick följande uppgifter av laestadianerna i Esse vid insamlandet av material till sin bok (Laestadianismen i svenska Österbotten) som utgavs år 1963: "Nyväckelsens vindar nådde även vår ort, men Johan Punsar sändes till Raattamaa för att höra hans mening och då man litade på Johan Punsars relaterande av Raattamaas uppfattning, nöjde sig kristna därmed och fortsatte i sin påbegynta tro."

Juhani Raattamaa blev laestadianismens ledare efter Laestadius död år 1860. Han bodde nära Karesuando, vilket betydde att det var en lång färd som Punsar företog tillsammans med färgaren K.A. Dahlström från Gamlakarleby. Eftersom Raattamaa dog år 1899, reagerade laestadianerna i Esse i ett tidigt skede mot den nya väckelsen. Trots snabb reaktion mot nya väckelsens läror, hade laestadianerna i Esse stort förtroende för Hannila och många hade svårt att ta avstånd från hans åsikter.

Vid utgången av 1800-talet var laestadianismen en stark rörelse i Esse. Man hade sammankomster i hemmen men troligen var dessa samlingsplatser för små eftersom man byggde ett nytt bönehus år 1909 vid Punsar i Ytteresse. Predikan intog en central plats i laestadianernas andaktsliv. Man läste även postillor i laestadianska kretsar. Luthers postillor var mest lästa men vid sekelskiftet utkom också Laestadius postilla som fick läsare i Esse. Laestadianernas sammankomster har många gemensamma drag med de väcktas sammankomster som hölls vid Punsar under adjunkt Häggmans ledning. Detta är heller inte förvånande eftersom sammankomsterna ägde rum i samma hem och bland samma människor.

ROGER PETTERSSON

Lars Levi Laestadius' teologi

Svenska Lappmarken fick uppleva en folkväckelse och det är också vår önskan att folk i vår tid skulle komma till insikt om sin synd och omvända sig. Därför kan det vara skäl att försöka förstå Lars Levi Laestadius teologi.

Allmänt sagt är det speciella med honom att han inte bara talade om teologi utan också tillämpade sin teologi. Hans teologi är svår att förstå sig på och jag tar därför bara upp några aspekter som kan vara av intresse. Om någon upptäcker brister i min tolkning är jag tacksam om ni tar kontakt.

Gud och modershjärtat

Laestadius tar i sitt teologiska verk "Därhushjonet" upp en jämförelse mellan en moder och Gud. Han anser att bilden av modern som älskar sitt barn trots dess synder på något sätt förklarar vem Gud är.

Det råder blodsfrändskap mellan modern och barnet. Vanligen får modern sorg när hennes ära blir kränkt då barnet syndar och synden blir känd bland allmänheten. Detta kan i värsta fall leda till att föräldrarna tar arvsrätten av barnet. Om moderns ambition (viljan att vara bra) är härskande så får barnet ingen nåd fastän hon ångrar sig.

Skulle Gud vara som en sådan moder hade vi ingen nåd att vänta. Men vi vet att många föräldrar är redo att sätta sig i livsfara för sitt oskyldiga lilla barn. En moder som är kristen

ser det inte som någon stor förlust fastän barnet skämmer ut hela familjen. Värre förlust är det att barnet själv riskerar att gå evigt förlorat.

Den kristna modern älskar sitt barn men vet att barnet har syndat inför Gud. Modern avskyr brottet men älskar personen. Och detta är en svår sak eftersom den kristne verkligen värderar Guds vilja och bud. Det uppstår därför en konflikt hos modern mellan rättskänslan och moderskänslan.

Detta innebär att modern själv får lida, lida över att se hur barnet inte förstår sitt eviga väl. Lida och se hur barnet som hon har fött genom sveda och värk inte bryr sig. Detta lidande är för modern som en helvetes pina. Alltså lider barnet inte för sin moder, men barnet har orsakat lidande för modern. Laestadius ser här hur moderns lidande är en bild på försoningen. Försoning är möjlig inte på grund av barnets lidande (inte p.g.a. av våra gärningar eller ånger) utan tack vare moderns lidande, och moderns lidande är en bild av Jesu offergärning.

Stark betoning av ångern

Laestadius ansåg reformatörernas syn på *actus forensis* (den forensiska/juridiska akten) vara väl smal, han talar själv om "försoningen som psykologisk akt". *Actus forensis* delar enligt honom för mycket på rollen mellan Fadern domaren och Sonen medlaren.

Han menar istället att Gud har lidit tillräckligt på grund av våra synder och avfall så att han är redo att när som helst motta syndare som ångrar sig. Han har en jämförelse till en mor som med moderns kärlek lider för att barnet har avfallit. Eftersom hon lider av kärlekssmärta är hon också redo att försonas med barnet när det ångrar sig. Ifall barnet inte ångrar sig så kan inte modern försonas med barnet efter-

som rättskänslan inte tillåter detta. Däremot om barnet ångrar sig så är modern redo att förlåta barnet alla synder utan att barnet behöver gottgöra något eftersom modern anser sig ha lidit så mycket.

Angående Guds rättskänsla måste vi konstatera att det är ett mysterium att Gud tar emot oss syndare, det är nåd. Gud har i Kristus försonat världen med sig själv. Han tar när som helst emot syndare, ja han söker upp syndare.

Frågan uppstår på sina håll om Laestadius sätter upp ångern som krav för förlåtelse och omintetgör den fria nåden. Då bör man komma ihåg att ångern inte är något vi presterar utan något som Gud verkar i oss för att vi skall ha behov av förlåtelsen.

Att känna sitt hjärta försonat

Enligt "evangelisk lära" är det korrekt att liksom Laestadius säga att "Gud var födsonad med världen i det ögonblick, då Christus ropade: Det är fullkommat. I detta ögonblick blev Guds vrede stillad." Men Laestadius fortsätter och vi kommer till det som han betonar speciellt:

Människan måste å sin sida genom "den sorg, som är efter Guds sinne" beredas att emottaga nåden; hon kan inte säga, att hon är försonad, förr än hon känner, att hon är försonad.

Laestadius definierar vad han menar med att känna sig försonad. Han säger att man inte alltid får lita på känslorna, de kan vara falska. De skall stämma med det skrivna ordet, och erfarenheterna skall inte vara skriftvidriga. Han säger också att man inte kan bevisa att en människa känner rätt huruvida hon är försonad. Ändå menar han att man bör pröva sig.

Laestadius talar om hjärtats kristendom. Därför är han kritisk till en kristendom som bara finns i hjärnan ("peruken"). Eftersom det berör hjärtat så tar sig tron också uttryck i levernet. När hjärtat förnyas så får också de övriga organen bättre blod, bättre impulser. Tjuvens begär svalnar, horboken blir kysk, den late blir arbetsam ...

ROGER PETTERSSON

I detta lilla kyffe i byn Jäckvik i Arjeplog föddes Lars Levi Laestadius år 1800. På motsatta gaveln finns ett fönster!

När är en människa omvänd?

Under april-maj 2005 pågick på e-postlistan Via-Lutherforum en intensiv debatt inom ett par områden. Det ena området var frågan om omvändelsen och det s. k. väckta tillståndet. Från augusti har debatten igen tagit fart, och har fokuserats kring pietistmen.

För Logostidningens läsare erbjuder vi en kort sammanfattning av några av inläggen från april-maj. Inga namn nämns. En del inlägg har översatts från norska.

Sammanställningen, som har gjorts av Ola Österbacka (här något modifierad), utgjorde inledning till ett samtal under en utflyktsdag på Bötombergen i Sydösterbotten lördagen den 9 juli 2005.

1. När är en människa omvänd? Kan en oomvänd öppna hjärtats dörr?

” Men är det så att människans vilja är så förändrad att hon vill det goda, vill bli omvänd till Herren Gud, vill öppna hjärtats dörr för honom, så är hon redan omvänd.

” 1. Var finns det stöd för denna tanke i Skriften – att människan redan är omvänd när hon vill bli det?

2. Var blir då synergismens fara av? Såvitt jag kan förstå ”är hon utelyckt”. Ty då kan det ju inte vara minsta fara att uppmäna en människa att ”stå upp och gå till sin Fader” eller hur vi nu vill uttrycka det. Ty om hon vill så har hon (eller Herren) redan gjort det!

Citat från Øyvind Andersens andaktsbok, andakt för 16.3:

” Att visa iver betyder att ta Guds ord på allvar, ta det till sitt hjärta för att inrätta sig därefter. Då leder det till omvändelse. Tar jag Guds ord till hjärtat, inser jag och bekänner all min synd, då vänder jag mig också till Jesus med min synd och är ivrig att omvända mig.

På det sättet öppnar vi vår hjärtedörr för Jesus. ”Om någon hör min röst och öppnar dörren, säger Jesus.” Detta uppfattar vi lätt som två olika händelser: Först höra Jesu röst, och därefter öppna dörren. Men enligt hebreiskt tänkesätt och språkbruk är det samma sak. Även om grundtexten skriver så på grekiska, är det vad vi kallar en hebraism, dvs det har hebreisk bakgrund. Vi kunde lika gärna översätta så här: Om någon hör min röst och därigenom öppnar dörren.

Röst och budskap är samma sak. Den som hör Jesu budskap och tar det till sig, öppnar hjärtats dörr för honom. Så kommer Jesus in i hjärtat och lägger allt tillrätta!

Utdrag ur Pieper: Kristen dogmatik

Levandegörelsen eller uppväckandet (vivificatio, resuscitatio).

Dessa uttryck betecknar begreppsligt sett försättandet ut ur den andliga döden in i det andliga livet, som enligt Skriften sker genom tron på evangelium eller på Kristus (Kol. 2:12, Ef 2:5–8). Det andliga uppväckandet står i motsats till den andliga döden. Andligt levande blir människan i det ögonblick, då Gud verkar tron på evangelium och därigenom i hjärtat skriver in sin gudomliga rättfärdig-görelsedom istället för sin gudomliga fördömsedom (jfr apologien, ”levandegör de förkrossade”, ”vivificat contritos”, SKB s. 193). Pietisterna använde ordet väckelse för att beteckna det tillstånd, i vilket människan har skrämts upp ur sin köttliga säkerhet utan att ha kommit till tron på Kristus. Visst finns det också ett dylikt tillstånd (Apg. 24:25). Att kalla denna process ”väckelse” är alltså inte sak-

ligt sett felaktigt, även om det inte motsvarar Skriftens språkbruk. Falsk och ytterst skadlig lära föreligger emellertid, då man med pietisterna och synergisterna betecknar de personer såsom blott väckta men ännu inte omvända, vilka visserligen har trons begynnelse, *prima initia fidei*, men ännu inte tillräckligt mycket andlig erfarenhet eller ännu inte kommit till en medveten självavgörelse. Man skall hålla fast vid, att den, som har trons första början (*scintillula fidei*), redan är troende eller omvänd. Med andra ord: han är andligt levande-gjord och uppväckt från den andliga döden (jfr konkordieformeln, SKB s. 561).

2. Finns det två eller tre tillstånd?

Finns det två tillstånd: *oomvänd* – *omvänd*, eller tre: *oomvänd* – *väckt* – *omvänd*? Är i det andra fallet den väckta ännu i otro eller redan troende?

” Var Paulus troende innan Ananias kom till honom? Ifall vi alla är överens om att Paulus inte var troende så gäller min fråga till er alla, vad skall man kalla det tillstånd som Paulus befann sig i? Är det fel att använda begreppet ”väckt”?

” Dör en person när hon är väckt, går hon förlorad. Hon måste födas på nytt för att bli en kristen.

” Sen har vi ju exemplet med Saulus. Som beder, vi får antaga om frälsning INNAN Ananias kommer och lägger händerna på honom och han får syn och Helig Ande. En annan är Jakob som ber om välsignelsen när han är ovälsignad.

” När menar du att Nikodemus i Joh. 3 blev en kristen? (Allt tyder på att han blev en kristen, det ser vi ju i Joh. 19:39.) Men menar du att han var en kristen redan då han om natten kom till Jesus, för bara det visar ju att han vill möta Jesus? Men vi ser ju vidare att när Jesus talar om att bli född på nytt, så är det oförståeligt för Nikodemus. Så jag menar att Nikodemus då INTE var

född på nytt, men han var väckt, för det var inte utan grund att han kom till Jesus om natten. Han kom om natten för att han var dragen av Gud, Joh. 6:44: "Ingen kan komma till mig, om inte Fadern som har sänt mig drar honom, och jag skall låta honom uppstå på den yttersta dagen."

" Så att det är berättigat att tala om ett "väckt" tillstånd, där människor väcks från dödens ro och säkerhet (Nikodemus och Paulus), eller ur syndasömn, men ännu inte har nått fram till frigörelse och pånyttfödelse, måste vara uppenbart för alla som läser Skriften med någon eftertanke. Skall alla dessa vara troende, pånyttfödda och frälsta från det första ögonblicket Gud har låtit ljus lysa in i deras medvetande, måste vi göra många tolkningsmässiga krumsprång.

" Gud är alltså nära och verksam i människans samvete och hjärta genom den helige Ande innan en människa har kommit till tro, inte först efter! ...

Det ljus i medvetandet som vi här talar om, är inte en förmåga genom människans medfödda vilja eller förstånd, inte en produkt av människan själv, utan ett ljus som Gud skapar genom sitt Ord och sin Ande, en hörsel och en syn han själv är upphov till. Det är trons och pånyttfödelsens förberedande gärning, den planta som om den får mogna, blir till tro och liv ...

Människan fattar ett verkligt viljesbeslut, medvetet och ofta med alla sinnen. Men allt detta är en verkning av Guds ords och Guds Andes pånyttfödande och trosskapande gärning, och är inte en produkt av den gamle Adam, inte heller en förstärkning av någon förhandenvarande svag vilja hos människan, utan något alldeles nytt som Gud är upphovsman till.

" **Bland de oomvända** finns det i princip två grupper: säkra syndare - som är obekymrade om sitt tillstånd **och** väckta syndare som har börjat vakna upp över sin förskräckliga belägenhet. Men de har inte den minsta gnista av tro. Därför är de förtappade.

På samma sätt kan det **bland de**

Lördagen den 9 juli, en varm dag, samlades drygt tjugo personer i och kring Länkens sportstuga på Bötomborgen i Lappfjärd, Kristinestad. Här ser vi Juhani Martikainen leda allsången inför samtalet om omvändelsen.

saliga finnas de som likt publiken i templet sänder nödrop till nådens Herre, **och** de som verkligen har funnit vila i evangeliet.

Konkordieformeln

" I SKB s. 569–577 utläggs utifrån Guds ord hur en människa omvänds till Gud och genom vilka medel detta sker.

- Gud vill att alla människor skall omvända sig (Hes. 33:11; Joh. 3:16)
- Gud kallar människor till omvändelse genom sitt heliga ord (predikan, läsning, bruk av sakrament) och drar dem tills sig, omvänder, pånyttföder och helgar dem.
- Denna predikan skall alla höra som vill bli saliga. Även en oomvänd människa kan på ett yttre sätt höra och läsa Guds ord eftersom hon i sådana utvärtes saker har i någon mån en fri vilja, så att hon kan gå till kyrkan och lyssna eller inte lyssna till predikan.
- Om en människa inte vill höra Guds ord och går förlorad så kan hon inte hämta tröst i Guds eviga nådaval eller hans barmhärtighet. Det sker en sådan människa ingen orätt om den

helige Ande inte upplyser henne utan låter henne stanna i otrons mörker och förgås.

- Fastän Gud inte tvingar människan till omvändelse så drar han, den som han vill omvända, så att hennes förmörkade förstånd och motspänstiga vilja blir upplyst och lydaktig (= skapa ett nytt hjärta).
- Vid en verklig omvändelse sker en förändring i förstånd, hjärta och vilja, så att människan känner sin synd, fruktar Guds vrede, vänder sig bort från synden, förstår och tar emot nådelöftet i Kristus, hyser goda, andliga tankar samt kristligt uppsåt och iver och kämpar mot köttet.

Utgående från detta ser vi att Gud allena omvänder en människa. På s. 577 förklaras närmare vad Luther inte avser när han säger att människan inte kan göra något gällande sin omvändelse.

- Han avser inte att omvändelsen sker utan Guds ords predikande och hörande och inte heller det att i omvändelse ingen ny rörelse uppväcks hos oss genom den helige Ande.
- Omvändelsen sker inte på ett sådant sätt som när en bild hugges ur en sten eller ett sigill intrycks i vax.

Det är omöjligt för en människa att själv bidra med något till sin omvändelse. Hon kan inte ens säga ja till kallelsen om inte Gud ger henne nåd därtill. I sig själv är människan fientligt inställd mot Gud. Eftersom det är så skall inte människan ringakta och förakta Guds ord, utan istället gärna lyssna och höra det så att den helige Ande kan verka.

Bekännelseskriterierna varnar för ett talesätt som utan närmare förklaring poängterar att den helige Ande ges åt dem som gör motstånd mot honom. Alla människor är av naturen motsträviga, men man skall inte tala så att de tror att man hårdnackat kan framhärda i att göra motstånd mot den helige Ande och ändå bli frälst. Nej en sådan bedrövar och förlorar den helige Ande. (s. 576)

Till slut ett citat från bekännelseskriterierna (s. 576):

”Vår fördärvade viljas omvändelse, som icke är något annat än uppväckandet av densamma från den andliga döden, är endast och allenast Guds verk.”

3. Förkunnelseavlag och evangelium

” Tore Nilsson var under fyra år predikant i Norrbotten. När han en gång kom till en by där likgiltigheten var särskilt påtaglig fick han en ingivelse. Jag tror det var en ingivelse av Gud. Hade det bara varit köttslig hämnd och uträkning tror jag inte framgångssättet hade välsignats. ”Här ska bara lagen förkunnas.” Från första mötet på tisdagen och fram till helgen talade han bara lag. ”Tills jag nästan kräktes”, sa han. Han upplevde det som om både han och åhörarna mådde illa. På söndagen brast fördämningarna och evangeliet välldes ut över förtorkad mark. Det blev till liv och den helgen startade väckelsen i den bygden. Jag vågar varken kopiera eller rekommendera detta som ”metod”, men hur är det med våra intellektualiserande teflonpredikningar? Inte mycket stör sömnen, vanligtvis.

Att lagen nämns och att man

dundrar på med den är i sig ingen garant för att man inte försummar lagen. Man kan ha en så säker uppställning av predikan att alla vet hur rebusen fritt och utan hinder löses på slutet så att alla kan luta sig bakåt och ta det fritt och lugnt då predikanten ångar och flåsar på med lagen. Alla har ju lösningen fritt i en egen ask i sina egna händer.

Predikan är inte bara synpunkter för hur människan skall avväga sin och Guds andel i frälsningen, utan en rätt kristen predikan är Guds verk bland oss för att befria oss från och skydda oss från den Onde här och nu.

” Vi har blivit så systematiska (dogmatiska) i vår förkunnelse att den förkunnelsen varken förskräcker, förfärrar, griper eller gläder. Vi har fallit i den fallgruva som Luther varnade oss för: Se till att du inte kan detta allför väl. Vi håller på systemet, talar läromässigt oangripligt, med det resultatet att ingen blir berörd, ingen väcks, ingen förs till död och undergång, och ingen blir upprest från död till liv, till uppståndelse och himmelsk fröjd. Och det gäller oss alla, inte minst mig som skriver dessa rader.

” Vi som har fått upp ögon – och förhoppningsvis hjärtan – för den Evangelisk-Lutherska bekännelsen till Skriften, är överbevisade om människans totala syndafördärv å ena sidan, och Guds allenaverkan i omvändelsen/pånyttfödelsen å andra sidan.

Här ligger vår styrka. Men också vår svaghet.

Ty, eftersom vi vet att omvändelsen helt och hållet är Guds verk, är vi ofta rädda för att uppmana folk att omvända sig, ta beslut, ”tränga sig fram” osv. För det stämmer ju inte in i vårt lärosystem.

Men vad blir då ofta följden? Jo just andlig skuldsanering! Människor hindras från att göra personlig konkurs! De har aldrig i praktiken kört slut på sina egna tillgångar. De har alltihop i teorin, men det torde inte räcka så långt ...

” Men vi har blivit så duktiga att förkunna OM lag och evangelium,

förklara det framifrån och bakifrån, från den sidan och den sidan. Och det kan vara nödvändigt för tanken, och det är nyttigt för hjärtat att kunna hålla lag och evangelium från varandra och veta skillnaden och varför de har getts mig. Det hör hemma i dogmatiken. Men om vi läser i Skriften, så är profeter och apostlar och Jesus själv aldrig rädda för att tala ensidigt. Förkunnelse av Guds ord har ett annat mål än dogmatiken.

Vem av oss kunde säga till den rike unge mannen: Sälj allt vad du äger, och kom sedan och följ mig! Jesus kommer inte med någon förklaring, ingenting OM, utan han förkunnar Guds lag utan någon förklaring, och säger sedan ingenting mera. Kan vi det?

Exempel på förkunnelse

” Kan man predika så här som följer nedan? Notera nogsamt alla ordvändningarna och tänk er dem från er predikstol. Försök ett ögonblick att bortse ifrån att orden är ur Den Heliga Skrift och ur Jesu mun. Skulle vi kalla på talaren igen? Skulle vi ha kyrkogemenskap med honom?

” När de hörde detta, högg det till i hjärtat på dem, och de frågade Petrus och de andra apostlarna: ”Bröder, vad skall vi göra?” Petrus svarade dem: ”Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då skall ni få den helige Ande som gåva. Ty er gäller löftet och era barn och alla dem som är långt borta, så många som Herren vår Gud kallar.” Också med många andra ord vittnade han och uppmanade dem: ”Låt er frälsas från detta bortvända släkte.” De som då tog emot hans ord döptes, och så ökade antalet lärjungar den dagen med omkring tre tusen. De höll troget fast vid apostlarnas lära och gemenskapen, vid brödsbrytelsen och böerna. Och fruktan kom över alla, och många under och tecken gjordes genom apostlarna. (Apg. 2:37–43)

” Ångra er därför och vänd om, så att era synder blir utplånade och tider av vederkvickelse kommer från Herrens ansikte och han sänder Messias som är bestämd för er, nämligen Jesus. (Apg. 3:19,20)

"Skriv till församlingens ängel i Lao-dicea: Så säger han som är Amen, det trovärdiga och sannfärdiga vittnet, upphovet till Guds skapelse: Jag känner dina gärningar. Du är varken kall eller varm. Jag skulle önska att du vore kall eller varm. Men eftersom du är ljum och varken varm eller kall, skall jag spy ut dig ur min mun. Du säger: Jag är rik, jag har vunnit rikedom och behöver ingenting, och du vet inte att just du är eländig, beklagansvärd, fattig, blind och naken. Jag råder dig att av mig köpa guld som är renat i eld, så att du blir rik, och vita kläder att skyla dig med, så att din skamliga nakenhet inte syns, och salva att smörja dina ögon med, så att du kan se. Alla som jag älskar tillrättavisar och tuktar jag. Var därför ivrig och omvänd dig. Se, jag står vid dörren och klappar på.

Om någon hör min röst och öppnar dörren, skall jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig. (Upp 3:14–20)

"Så låt oss då med all flit ge akt på detta exempel, så att vi lära oss att frukta Gud, enär han ändå icke i längden låter straffet utebli. Eftersom han icke genast slår till utan unnar oss tid att omvända oss, så låt oss ha honom kär såsom en nådig Fader, och säga: "Käre Fader du låter för visso icke synden bli ostraffad. Giv mig då din nåd och din helige Ande, så att jag må bättra mig och undgå mitt välförtjänta straff." Den som så beslutar sig för att göra bot och bättring, han skall finna nåd. (Martin Luther, Huspostillan, 10:e söndagen efter trefaldighet)

ViaLutherforum

är en svenskspråkig e-postlista som är upprättad på Yahoo-portalen. Den inbjuder teologer och lekmän att utbyta tankar och erfarenheter kring problematiken med församling, ämbete och gudstjänst i de nordiska kyrkorna. Deltagarna kan diskutera olika praktiska synsätt, men det förutsätts en vilja att underordna sig Bibeln och den evangelisk-lutherska bekännelsen. På listan informeras om aktuella företeelser samt ges tips om webbplatser och nyheter.

Information om hur man ansluter sig till listan finns på <http://www.logosmappen.net/undervisning/yahooguide/>.

Höstläger i Silverdalen

27–30 oktober 2005

Arrangör: Silverdalens Evangelisk-Lutherska Församling

Notiser

Måste vi gifta oss?

Under denna rubrik ställer signaturen "Villrådig" en fråga till kyrkoherden i Nykarleby, Lars-Johan Sandvik i tidningen Norra Posten nr 29/29 juli 2005. Sandvik har en frågespalt i tidningen benämnd "Islossning".

Frågeställaren säger sig vara en troende äldre dam, som har en svår skilsmässa bakom sig. Nu har hon träffat en man som hon trivs utmärkt tillsammans med, men båda har ett behov av ensamhet. De vill leva efter Guds ord på alla plan och frågar: "Måste vi gifta oss?"

Sandvik svarar klart, efter att ha diskuterat möjligheten att leva tillsammans i ett "särbo"-förhållande: "Mitt personliga svar är att ni inte behöver gifta er, nog kan Gud välsigna denna relation då det är omsorg och inte självisk beräkning eller den enas försök att utnyttja den andra som ligger till grund för valet."

"Jag räknar nog vigseln och äktenskapet som det bästa och hälsosammaste sättet för två som med syfte att etablera familj bildar par. Men i det här sammanhanget finns nog synden i något annat än formen för gemenskapen."

Så vill en kyrkoherde i "bibelbältet" att de äldre troendes föredöme

ska se ut. Han lovar att återkomma till de yngre personernas slit med sina parrelationer. "Det måste från kyrkans sida till mycket mera än moraliska pekfinger innan vi har gett något väsentligt bidrag."

Javisst, det behövs mera. Framför allt måste Guds ord få säga sitt. Det handlar inte om moraliska pekfinger, utan om Herrens bud.

Biskopsval i Åbo

Sju kandidater har ställts upp för valet till ny biskop i Åbo ärkestift efter Ilkka Kantola, som avgick under dramatiska former i vintras. Stig Kankkonen återger i en ledare i Kyrkpressen 4.8.2005 en presentation från en av de så kallade kvällstidningarna:

Tuulikki Koivunen Bylund, som är liberal, feminist, försvarare av homosexuella, vill bli biskop i Åbo.

Senare berättas att Koivunen Bylund visar fram ett foto av ett lesbiskt par som hon välsignat och att hon tillät den kontroversiella utställningen Ecce homo. Hon nämner bland annat sin egen skilsmässa som en merit för biskopsstolen.

Stig Kankkonen lyfter fram den försäkran som biskopen avger vid biskopsvigningen, där han lovar att

"hålla sig till Guds heliga och rena ord samt den evangelisk-lutherska kyrkans därpå grundade bekännelse", och dessutom lovar att tillse att andra gör det samma. Han avslutar:

För församlingsmedlemmarna och hela kyrkan är det livsviktigt att de herdar som väljs tar allvarligt på just detta. Därför bör också troheten mot Gud och Hans ord samt mot kyrkans bekännelse vara det som centralt meriterar för ett herdeuppdrag.

MBV blir ELMbv

Evangelisk-Luthersk Mission – Bibeltrogna Vänner är sedan årsmötet i juni det nya namnet på den svenskkyrkliga organisation som snart funnits i 100 år.

Samtidigt har de två samverkande organisationerna Nordöstra Skånes Missionsförening och Evangelisk Luthersk Mission-sydväst gått samman och heter nu ELM – Syd. Den nio år gamla Föreningen Till Liv har upplösts.

Processen för ett namnbyte har pågått i flera år. Föreningens nya webbplats är <http://www.elmbv.se> och namnet förkortas ELMbv. Ordförande för föreningen är Bengt Hjort. ELM – Syd leds av Anders Månsson.

OÖ

Gardells Gud, Da Vinci-koden och Bibeln

Sällan har den kristna tron blivit så massivt angripen som genom bestselleren *"Da Vinci-koden"* av Dan Brown. Boken vimlar av sakfel, vilket också har påvisats av många experter, men felen kvitteras ofta med att fiktion inte kan förväntas hålla för historisk granskning.

En annan bok som går hårt åt den traditionella kristendomsuppfattningen är boken *"Om Gud"* av den svenske artisten Jonas Gardell. Även denna bok innehåller påståenden om Bibeln, som alltför ofta framställs som vetenskapliga fakta, men som inte desto mindre kan avslöjas som falska.

En av Sveriges främsta bibelteologer, docent Seth Erlandsson, har nu skrivit en bok som bemöter både Gardell och Brown. Dessutom ägnas ett kapitel också en tredje bok, som är särskilt intressant i Finland. Det är den synodalmötesavhandling som forskningscentralen vid den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland gav ut under 2004, benämnd *"Bibeln och kyrkans tro i dag"*. Som ett gemensamt faktaunderlag går Erlandsson igenom den omstridda frågan om hur Bibelns böcker har sammanställts och hur en rätt vetenskaplig bibelforskning förhåller sig till kristen tro.

Erlandsson börjar med Gardells bok. Han ger honom betyget att vara en mycket duktig skribent. Gardell erkänner att han inte är någon fackman som kommer med egna forskningsresultat, utan att han har inhämtat sina tankar från andra, "mer lärda" än han själv. Tyvärr är dessa lärda uteslutande sådana som betraktar Gamla testamentet som alla andra mänskliga boksamlingar: en oenhetlig samling av människotankar.

Gardells Gud är alltså en sådan som har skapats i människornas egen tankevärld. Hans tro gäller "något som människan uppfattat som gudomligt i tillvaron". Erlandsson belyser med många citat hur dessa grundsatser strider mot Bibelns eget budskap. Gardell sätter sig till doms över Gud. Han bortförklarar profeterna om Kristus i Gamla testamentet.

I detta förenar sig Gardell med dem som översatt Bibel 2000.

När Erlandsson kommer över till Da Vinci-koden ger han först en kort skiss av bokens händelser och huvudpersoner. Han frågar sig vad som gjort denna bok så intressant och tilldragande, och menar att det inte bara räcker med den spännande intrigen och lösningen av de gåtfulla chiffrerna. Grundorsaken är att boken sägs sprida "hemligheter" om Bibeln och kristendomen, vilka den katolska kyrkan har försökt dölja med alla tänkbare medel för att bevara sin makt. För att göra dessa hemligheter så sensationella som möjligt presenterar Brown en hel massa legender och fantasier.

Genom att lägga sina fiktioner i experters mun försöker Brown få dem att framstå som fakta. De som redan är kritiska till kyrka och kristendom får stöd i boken. Nyheten, urgammal gudinnekult och radikalfeminism utvecklar enligt boken människans inre liv och förverkligar hennes gudomliga behov. Det handlar alltså om "new age"-influerat tänkande.

Erlandsson bemöter några av de falskarior som presenteras, till exempel påståendet att Jesus skulle ha varit gift med Maria Magdalena och ha haft ett barn med henne. Även bokens övriga kapitel om Bibelns tillkomst och vetenskapliga sanningsvärde är viktiga vapen mot Da Vinci-kodens insinuationer.

Slutligen ställer Erlandsson den berättigade frågan, vad som skulle ha hänt om någon annan religion än den kristna tron hade angripits lika osakligt och blivit föremål för liknande förtal. "Har vi i västerlandet fått en dubbel standard, nämligen att det är helt i sin ordning att sparka på och förtala kristendomen men otillåtet och oförlåtligt att kritisera andra religioner?"

Den tredje boken som ställts i fokus är synodalmötesavhandlingen *"Bibeln och kyrkans tro i dag"*. Här noterar Erlandsson att det är synnerligen vällovligt att ägna en dylik avhandling

åt förhållandet mellan kyrkans tro och Bibeln. Är förkunnelsen i dag bibelenlig? Förkunnas rättfärdiggörelsen genom Kristus bibelenligt och förkunnas Guds lag, den kristna etiken, bibelenligt?

Avhandlingen är dock ett exempel på hur pluralistisk en folkkyrka numera är. Det finns artiklar i boken som åtminstone delvis vinner Erlandssons gillande, exempelvis en analys av den historisk-kritiska bibelforskningen. Överlag är han dock kritisk mot författarna för att de avviker från vad Bibeln och bekännelseskrifterna lär. Prövningsnormen Bibeln sägs vara delvis otillförlitlig, och den sägs innehålla "synsätt och tolkningar som förkväver livet". Prästerna vet, sägs i en av artiklarna, att allt som sägs i Bibeln inte håller streck.

Kapitlet om Bibelns kanonbildning, eller frågan om hur de bibliska böckerna kom till och samlades i det som vi nu har i Bibeln, ger en oerhört viktig information som ställer svamlet inte minst i Da Vinci-koden i klart ljus. Erlandsson visar att kyrkan aldrig har tagit något beslut om att införa böcker i Bibeln, utan att kanonprocessen var negativ. Den bestod i att man i några fall uteslöt böcker som det fanns delade meningar om.

I de kristna församlingarna var man aldrig tveksam till att läsa de fyra evangelierna som apostolisk sanning, för redan när de började föreläsa fanns det gott om ögonvittnen till det som hade hänt.

I fråga om de vetenskapliga belägen för Bibelns anspråk på sanning hävdar Erlandsson, att Bibelns uppgifter har mycket större stöd i ögonvitnesskildringar än många andra antika texter, vilkas trovärdighet man inte ifrågasätter. Han nämner som jämförelse att de två första biografierna om Alexander den store

D:r Martin Luther

Femtonde veckan efter trefaldighet, lördag

Från Evangelisk Själaspis för hemmet (förkortad)

*Vad skall vi nu säga om
detta? Är Gud för oss, vem
kan då vara emot oss?*

Rom. 8:31

Det är en kort text: men den är långt ifrån oss, om nöd drabbar oss. Här står, att Gud är vår vän och skänker oss allt med Kristus. Ändå tror ingen det, om dessa stycken – ångest och död – upprörs hos oss. Därför är det nödvändigt, att man ivrigt driver dessa ord. Ty i ångesten tror vi inte ett ord av det. Nu är det snart talat, men i nöden är det längre ifrån oss, än himmelen är. Låt oss därför lära oss dessa ord, så att vi kan få en gnista därav i ångesten, när själen menar, att hon måste dö i ångesten och fördärvas.

Därför bör vi lära oss att längta, så att vi i vår ångest kunde sucka: "Tänk, om det ändå skulle vara sant, det jag så ofta har hört!" Då vill Gud trofast hjälpa och stärka oss för denna trognistas skull. Alltså står det i ett vardande, men är ännu inte helt för handen. Vi kan inte driva det längre här på jorden än att vi suckar: Tänk, om det ändå kunde bli bättre!

Vi vill här betrakta tre ting. Först: Gud är vår, såsom ordspråket lyder:

Den som har Gud till sin vän, honom kan ingen varelse göra skada. Är nu Gud för oss, vem kan då vara emot oss? Gud har ju allting i sin hand och har makt däröver. Därför måste allt skapat syfta dit Gud vill. Således måste det hjälpa och beskydda oss, såsom Gud gör. Han har bevisat det, ty Sonen måste uppoffra sig och dö. Gud behåller inte sitt råd hos sig i himmelen, utan låter det förkunnas för oss genom sin Son, vilken Han låter dö inför alla människors ögon på korset. Det måste ske på ett synligt sätt. Förut var nog Kristi död för Guds ögon, men hemligt (Ef. 1:4): innan världens grund blev lagd. Men vi kunde inte tro det, förrän Jesus vandrade här på jorden och slutligen dör, för att besegla sin predikan.

Det andra stycket är: Han gör samvetet tillfreds. Vårt samvete säger: Mig fattas ännu, jag har ännu inte vad Han har. Jag är en syndare och Han är rättfärdig. Det går mig illa, jag har också väl förtjänat det! Då bävar samvetet och säger: Ja, Kristus kan väl dö, Han har inte gjort någon synd, men jag är en syndare, full med synder, därför är döden svår för mig. Det är dödsångest. Men hjärtat övervinner inte döden med sådana tankar, ty de betungar samvetet. Därför vederlägger Paulus här dessa tankar och sä-

ger: Vänd bort ögonen från det du känner. Ser du inte, att Kristus har två rövare bredvid sig? Ser du inte, att den ena blir salig? Hur då? Endast genom tron blir han rättfärdiggjord. Gör du på samma sätt: har du synder, så tro. Sedan skall också du kunna säga: Är Gud för oss, vem kan då vara emot oss?

Slutligen bör man veta, att ingen skall tänka, att han blir fri från syndens lust och onda tankar. Därvid må var och en se till, att han har en längtan i sitt hjärta, och sucka till Gud: Jag vill så gärna vara löst från synden! Detta den helige Andes ropande i oss fortfar ända till den yttersta dagen, därför att synd alltid finns kvar hos de kristna. De syndar, men inte av ondska och uppsåt, utan av svaghet, med vilken Gud väl kan överse. Således, har vi den helige Andes vittnesbörd i oss, så kan vi också alltid med gott mod säga: Är Gud för oss, vem kan då vara emot oss?

*Guds hjälp du må förbida,
Ej frukta människors hot.
Är Herren på din sida,
Vem kan stå dig emot?
Sin kraft Han dem förlänar,
Som vandra i Hans bud.
Allt till det bästa tjänar
För dem, som älska Gud.*

skrevs mer än 400 år efter hans död. Vidare noterar han att Tacitus sex första böcker finns bevarade i en enda handskrift från omkring 850 e Kr och att de äldsta handskrifterna av Homeros verk Iliaden kan dateras till 100- och 200- talen e Kr. Homeros skrev sitt verk omkring 800 f Kr.

Jämfört med dessa finns mer än 5000 katalogiserade grekiska manuskript av Nya testamentet. Ändå brukar de nämnda utombibliska historiska källorna anses trovärdiga i

motsats till Bibelns uppgifter!

Erlandsson tar även upp enskilda belägg för att nyare arkeologisk forskning har slagit sönder bibelkritiska argument.

Det allra viktigaste kravet på en seriös bibelforskning är att man ärligt redogör för den trosutgångspunkt som en kristen respektive en vetenskaplig övertygelse grundar sig på. Man får inte utge en ateistisk utgångspunkt vara oberoende och förutsättningslös.

Erlandsson avslutar sin bok med En personlig bekännelse: "Bibelns vittnesbörd om Kristus har blivit mig övermäktig." Det budskap som Bibeln förmedlar är precis det som vår tids vilsna människor behöver. Därför är det så tragiskt att Bibeln utan saklig grund blir så misshandlad.

Ska boken och läs den!

OLA ÖSTERBACKA

XP Media 2005, 116 s, 119 SEK, i Finland ca 13 euro.

Evangelisk-lutherska gudstjänster

hålls i Logos-Lyktan, Kyrkoeshplan. 19 i Vasa, preliminärt följande dagar kl 10.00:

4.9, 18.9, 2.10, 23.10, 5.11 (alla helgons dag), 27.11 (1 advent), 11.12 och 25.12 (juldagen kl 9.00).

Gudstjänsterna leds av Roger Pettersson och Ola Österbacka. Vi sjunger ur psalmboken.

Bibelstudier

hålls kl 19–20.30 i Logos-Lyktan:

1.9, 15.9, 29.9, 13.10, 3.11, 17.11, 1.12 och 15.12.

Bibelstudierna utgår från Kuske: Luthers lilla katekes och hålls i samtalsform.

Ansvarig: Ola Österbacka. (I samarbete med Svenska studiecentralen)

Uppdaterad information finns på Logos webbplats. Eventuella ändringar meddelas i Vasabladet, föreningsspalten.

Intresserade är välkomna att bekanta sig med vårt arbete i Logos-Lyktan de flesta tisdagskvällar från kl 18.

Veckovis redovisning

över influtna medel och utgifter finns på <http://www.logosmappen.net/logos/insamling/>. Vi är tacksamma för alla bidrag! Gåvor har kommit från många håll, både större och mindre.

Under sommaren har vi haft betydande utgifter. Vi har bl.a. köpt en bärbar dator som vi kommer att använda för att bandat och göra cd-skivor. För projekt Gezelius har program anskaffats för inläsning och textigenkänning av frakturstil.

Gud älskar en glad givare. Och Gud har makt att låta all nåd överflöda till er, så att ni alltid och under alla förhållanden har nog av allting och kan ge i överflöd till varje gott verk. (2 Kor 9:7–8)

Logos bankkonto: 497028-241584
PlusGirokonto i Sverige: 407 99 53-8

En ny kurs i bibelkunskap planeras i höst. Något för DIG?

Kolla:

www.logosmappen.net/bibelskola

Logostidningen på Internet:

<http://www.logosmappen.net/tidning>

PROJEKT Gezelius			
GT NT SÖK VERSER HJÄLP MEDARB. AVSLUTA			
26.8.2005			
	inledn	sidor	klara
Matthaei Evangelium (Matth.)		168	VISA 168
Marcii Evangelium (Marc.)		54	
Luce Evangelium (Luc.)		101	
Johannis Evangelium (Joh.)	INL	148	VISA 148
Apostla-Gerningar (App.)	INL	120	VISA 51
Pauli Epistel till de Romare (Rom.)	INL	118	VISA 25
Pauli första Epistel till Corinthierna (1 Cor.)	INL	86	VISA 12
Pauli andra Epistel till Corinthierna (2 Cor.)		55	
Pauli Epistel till Galaterna (Gal.)		29	VISA 21
Pauli Epistel till Ephesierna (Eph.)		34	
Pauli Epistel till Philipperna (Phil.)		24	
Pauli Epistel till Colosseerna (Col.)		29	
Pauli första Epistel till Thessalonicerna (1 Thess.)		19	VISA 19
Pauli andra Epistel till Thessalonicerna (2 Thess.)	INL	14	VISA 14
Pauli första Epistel till Timotheus (1 Tim.)		28	VISA 29
Pauli andra Epistel till Timotheus (2 Tim.)		19	
Pauli Epistel till Titus (Tit.)		15	VISA 15
Pauli Epistel till Philemon (Philem.)		4	
Episteln till Ebreerna (Ebr.)	INL	89	VISA 37
Jacobs Epistel (Jac.)		21	
Petri första Epistel (1 Pet.)		25	
Petri andra Epistel (2 Pet.)		14	
Johannis första Epistel (1 Joh.)		26	
Johannis andra Epistel (2 Joh.)		2	
Johannis tredje Epistel (3 Joh.)		3	
Jude Epistel (Jud. ep.)	INL	8	VISA 2
Johannis Uppenbarelse (Uppb.)		131	

Projekt Gezelius går framåt

Bilden ovan visar hur stor del av Nya testamentet som var klart i slutet av augusti 2005. Då hade projektet pågått i drygt fem månader och ett knappt dussin medarbetare har hjälpt till med inskrivningen.

Statusbilden är en skärmbild från den nya versionen av webbdatabasen. Böckernas namn skrivs i den form de står i den andra upplagan från 1860-talet, dvs. den utgåva vi följer vid inskrivningen. Där det står INL kan man klicka fram bokens inledning, ofta kompletterad av Martin Luthers företal. Siffrorna i rutorna anger antalet sidor för hela boken. Klickar man i rutorna med siffror, kommer man till motsvarande bibelboks verser. "VISA nn" utsäger hur många sidor som är klara. I webbversionen går det att klicka här för att visa Gezelius verser och kommentarer för just dessa avskrivna avsnitt.

Staplarna visar motsvarande information: de vita illustrerar totalantalet sidor och de mörkblå antalet klara. Som synes är Matteus- och Johannesevangelierna och några av bre-

ven helt klara. Totalt är i slutet av augusti nära 600 sidor klara, motsvarande ca en sjundedel av hela projektets 4 200 sidor.

Projektet har fått ett gott stöd genom flera privata donationer. Förutom de donationer som omnämndes i förra numret har Martin Engvall i södra Sverige donerat en originalupplaga och skänkt pengar för betalning av en andra serie. Nu finns både originalupplagan och 1860-talets upplaga i Logos-Lyktan.

Just nu står vi inför ett nytt skede, sedan Tobias Waldemarson i Norrköping åtagit sig att skanna in Gamla testamentet med hjälp av ett speciellt program som vi köpt in. För detta har en särskild serie av bibelverket skaffats och det måste skäras sönder! Verket är dock i rätt gott skick, och om någon har en bättre version kan byte göras. Kontakta i så fall Berthold Nilsson – kontaktuppgifter finns på projektets webbplats: <http://www.logosmappen.net/bibel/gezelius/>.

Även sedan inskanning påbörjats måste dock allt korrigeras utifrån bilderna av boksidierna. Flera medarbetare önskas alltså! /OÖ

www.logosmappen.net

Logosmappen förnyas kontinuerligt. Ta del av det gedigna material som finns – allt i sökbar form!

Trosfrågan har tyvärr drabbats av att tiden har gått åt till många andra uppgifter, och flera frågor väntar på att besvaras. En ny layout och sökmotor har också gjorts men

är ännu inte införd. En ny funktion som är under planering är en databas för sökning i predikningar.

Vi får rätt ofta tips och förfrågningar från läsare, som önskar att vi ska införa nya funktioner. Tyvärr tillåter våra resurser oss sällan att förverkliga dessa. Arbetet är beroende av frivilliga medarbetare. Kanske just du kunde vara med?